

KONZERVATÍVNE LISTY

KONZERVATÍVNY INŠTITÚT M. R. ŠTEFÁNKA

FEBRUÁR 2005

OBSAH :

ÚZEMNÉ ČLENENIE :

Podvod na občanoch stále v platnosti Dušan Sloboda

EURÓPSKA ÚNIA :

Euroústava: Nebezpečná pri vyšších rýchlostiach Anna Záborská

SAMOSPRÁVA :

Prevádzková doba a vlastnícke práva Ondrej Dostál

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE :

Pracovať alebo chrániť? Radovan Kazda

GLOSA :

Prasklo, ale tichúčko František Šebej

PODVOD NA OBČANOCH STÁLE V PLATNOSTI Dušan Sloboda

Mesto Bratislava chce byť samostatnou župou. Jej predstavitelia sa vyjadrujú v tomto duchu, čo má súvis i s pripravovaným novým zákonom o metropole Slovenska. V súčasnosti je táto otázka otváraná nielen čisto "principiálne" ale i "pragmaticky". V platnosti je totiž fiškálna decentralizácia, na základe ktorej Bratislava prišla okrem iného i o výnos doterajšej cestnej dane. Od januára 2005 táto daň (už v podobe dane z motorových vozidiel) plynie do pokladnice samosprávneho kraja...

Idea Bratislavy ako župy nie je nová a bratislavskí radní ju nastoľujú už roky. Povýšenie hlavného mesta na úroveň kraja požadoval v roku 1996 prezident Michal Kováč, ktorý vtedy i s touto požiadavkou vrátil parlamentu zákon o územnom a správnom usporiadaní. Vtedajšia moc však zákon opätovne prijala a do platnosti vstúpilo členenie krajiny na osem krajov, nerešpektujúce hranice tradičných prirodzených regiónov.

Hoc pretrvávala všeobecná nespokojnosť s regionálnym členením Slovenska, ktoré sa za Mečiarovej vlády týkalo len štátnej správy, i územná samospráva na úrovni krajov bola nakoniec za prvej Dzurindovej vlády v júli 2001 uzákonená v hraniciach identických práve s "osmičkou" zdedenou z mečiarizmu. A to napriek tomu, že vládný návrh zákona o samosprávnych krajoch rátať s rozdelením Slovenska na báze tzv. župného variantu na 12 prirodzených regiónov. S takouto podobou členenia však nesúhlasili ľavicové vládne strany, ktoré sa v parlamente spojili s opozíciou a uzákonili (v treťom čítaní spolu s SDKÚ) dodnes platný, nie však nerevidovateľný stav. Možno očakávať, že požiadavka Bratislavy oživí iniciatívy i v ďalších regiónoch. Najhorúcejšie sa okrem riešenia situácie hlavného mesta javí otázka scelenia Spiša, obyvateľom ktorého to onehdy sľúbil i premiér Dzurinda. Stačí to však?

Ak nahliadneme do programov, s ktorými dnešné vládne strany predstúpili pred parlamentnými voľbami v roku 2002 pred občanov, zisťujeme v oblasti požiadavky zmeniť územné členenie krajiny "programovú zrodu". "SDKÚ bude presadzovať zmenu územnosprávneho usporiadania Slovenskej republiky na 12 prirodzených samosprávnych regiónov," a "Cieľom Strany maďarskej koalície aj naďalej zostáva vytvorenie územnosprávnych jednotiek založených na prirodzených regiónoch." Z programu ANO v oblasti reformy verejnej správy vyčítame nasledovné: "Presadzujeme prirodzenú regionalizáciu územia SR na VÚC aj za cenu zvýšenia ich počtu," a podľa volebného

"Nasledujúce volebné obdobie považujeme na dlhý čas za posledné, v ktorom je možné urobiť nápravu súčasného nedobrého stavu."

Volebný program KDH (2002)

programu KDH budú kresťanskí demokrati presadzovať "otvorenie diskusie o náprave územného členenia, pretože pri jeho schvaľovaní neboli rešpektované odôvodnené požiadavky najmä na severnom a východnom Slovensku (Spiš, Zemplín, Liptov, Orava). Nasledujúce volebné obdobie považujeme na dlhý čas za posledné, v ktorom je možné urobiť nápravu súčasného nedobrého stavu." Napriek citovaným deklaráciám sa však v programovom vyhlásení vlády "programovej zhody" nenachádza o náprave členenia krajiny ignorujúceho regionálnu identitu ani zmienka.

Revízia "osmičky" sa dodnes nekonala. Chýba "politická vôľa"? Skôr vôľa po zmene

ako taká. Aktuálny stav totiž v praxi rovnako koalíčným, ako i opozičným stranám zrejme vyhovuje. V dnešnej realite totiž chýba potrebné stotožnenie sa obyvateľstva s neprirodzenými celkami. A keďže nie sú samosprávne regióny vytvorené na báze kritérií rešpektujúcich ich prirodzený vývoj a v súlade s dlhodobo vytváranou identitou ich obyvateľstva, nemožno očakávať vyššiu participáciu občanov. Nezaujímaj obyvateľov o veci verejné v regióne, s ktorým sa neidentifikovali, sa odráža tiež v nedostatočnej občianskej kontrole činnosti regionálnej samosprávy a jej volených zástupcov.

Mnohí po schválení "osmičky" namiesto "dvanástky" v júli 2001 spomínali "menšie zlo". Uzákonenie regionálnej samosprávy i v danej podobe bolo vraj lepším riešením než žiadna reforma. Oveľa trefnejšie je však vtedajšie vyhlásenie skupiny poslancov hlásiacich sa k OKS, ktorí uzákonenie ôsmich krajov označili za "podvod na občanoch". Tento podvod je stále v platnosti. Na tom, že členenie Slovenska na báze prirodzených regiónov by bolo lepším riešením než dnešná umelá osmička, by sa zrejme aspoň deklaratívne zhodla väčšina politikov vládnej koalície a reálne väčšina odborníkov i väčšina občanov. Konštatovať, že "tak by to bolo lepšie", je však nedostatočné.

Zmenu územného členenia Slovenska je potrebné urobiť a je ju potrebné urobiť práve teraz. Navyše je to nielen potrebné, ale aj možné. Hoci sa koncom roku majú konať voľby do regionálnych zastupiteľstiev, zmenu územného členenia je možné realizovať, a to v rámci normálneho postupu (nie skráteneho legislatívneho konania). Ak kresťanskí demokrati v roku 2002 tvrdili, že toto volebné obdobie je na dlhý čas "posledné, v ktorom možno urobiť nápravu súčasného nedobrého stavu", mali pravdu. Nasledujúcich pár týždňov bude zasa na dlhý čas posledným obdobím, kedy s takouto zmenou možno začať.

Autor je analytik KI

EUROÚSTAVA: NEBEZPEČNÁ PRI VYŠŠÍCH RÝCHLOSTIACH

Anna Záborská

Európsky parlament schválil správu o Zmluve zakladajúcej Ústavu pre Európu. Z prítomných poslancov 500 hlasovalo za, 137 proti a 40 sa zdržalo, medzi nimi aj ja. Nasledovala oslava – veľká recepcia so šampanským, ohňostrojom a laserovým premietaním nápisov „YES“ pred budovou parlamentu. Konali sa tlačovky a diskusie, pri ktorých odporcovia novej Ústavy chýbali. Korunou bolo vystúpenie japonskej hudobnej skupiny.

Už to, že Európsky parlament sa k euroústave vyslovil skôr, než sa mohli vyjadriť občania jednotlivých štátov, sa mi zdá čudné. Ako mám reprezentovať slovenských voličov, keď na Slovensku sa euroústava bude ratifikovať až o niekoľko mesiacov? Ako som sa neskôr dozvedela, celé toto honosné predstavenie stálo asi štrnásť miliónov slovenských korún, ktoré zaplatili daňoví poplatníci. Je to nehoráznosť – rovnako ako označovanie tých, ktorí s textom euroústavy nesúhlasili, za nepriateľov Európy. Pre mňa, môjho otca a celú našu rodinu bola Európa vždy veľkým, ale usku-točiteľným snom. Bola to nádej na demokraciu, slobodu myslenia, náboženskú slobodu a slobodu svedomia. Až príliš dobre sme spoznali totalitné režimy minulého storočia. Rodina môjho starého otca našla smrť v plynových komorách nemeckého národného socializmu. A môj otec bol väznený česko-slovenským komunistickým režimom.

Deklarácia prijatá na summite EÚ v decembri 2001 v Laekene dala život Konventu o budúcnosti Európy – tomu Konventu, ktorý prišiel s prvým návrhom euroústavy – s cieľom zahájiť reformu európskych inštitúcií. „*Únia sa musí stať demokratickejšou, transparentnejšou a efektívnejšou,*“ píše sa v laekenskej deklarácii. Jasnejšie a efektívnejšie rozdelenie kompetencií, zjednodušenie nástrojov politiky, viac demokracie – to mala byť cesta, po ktorej sa mal vydať Konvent. Lenže keď čítam text Zmluvy o Ústave pre Európu, mám pocit, že jeho tvorcovia po ceste zabúdili a nakoniec dorazili do celkom iného cieľa. Medzi EÚ, ktorú poznáme dnes, a EÚ podľa novej ústavy je totiž obrovský rozdiel. Dnešná Únia je medzinárodnou organizáciou založenou na zmluvách medzi suverénnymi demokratickými štátmi. Po prijatí euroústavy sa z nej stane samostatný federálny superštát s právnou subjektivitou. Aby sa vyhlil ľudovému hlasovaniu, mnohí slovenskí politici tento fakt spochybňujú. Ale ja sa pýtam: ako inak nazvať organizáciu, ktorá bude mať vlastnú ústavu, menu, centrálnu banku, najvyšší súd, prokurátora, prezidenta, ministra zahraničia, volený parlament, spoločnú hranicu, hraničnú stráž, armádu, nehovoriac o pase, vlajke a hymne? Ak to mňauká ako mačka, má štyri labky a chvost ako mačka a naháňa to myši ako mačka... čo je to?

V laekenskej deklarácii sa píše: „*A nakoniec je tu otázka, ako zabezpečiť, aby nanovo definovaná delba právomocí nevedla k rozširovaniu právomocí Únie alebo zasahovaniu do oblastí výlučných právomocí členských štátov.*“ Euroústava sa s touto otázkou vysporiadala po svojom: ruší doterajšie piliere a európske právo povyšuje nad právo národné (čl. I-6). Okrem výlučných kompetencií (čl. I-13) má únia otvorené dvere aj do tzv. zdieľaných kompetencií (čl. I-14) a možnosť prijímať ďalšie opatrenia (čl. I-15 až 17). Premenu súčasnej EÚ na superštát dovŕšuje čl. I-18, ods. 1, ktorý umožňuje také rozšírenie moci Únie, aké budú 25 politici považovať za „*nevyhnutné.*“ A to bez ohľadu na text ústavy samotnej. Tento článok je v protiklade s obmedzenou vládou, konštitucionizmom a zásadami právneho štátu na úrovni EÚ.

Dlho sa zdôrazňovalo, že zvrchovanosť členských štátov nebude ústavnou zmluvou ohrozená. Ale v jej texte sa venuje len veľmi málo pozornosti právnym a súdnym mechanizmom, ktoré euroústava uvádza do praxe. Ak sa má dosiahnuť princíp efektívneho delenia moci a jej účinnej kontroly občanmi, zaväzujú štúdiom detailov inštitucionálneho usporiadania omnoho viac, než veľké princípy. Ak vyvážením moci, ktoré euroústava zavádza, počíta s posilnením úlohy parlamentu, nevychýľuje sa rovnováha najmä v prospech Európskeho súdneho dvora (ESD)? Podľa aktuálneho návrhu euroústavy bude interpretácia ESD priamo vnucovaná všetkým orgánom Únie aj členským krajinám bez možnosti odvolania. Túto možnosť nemajú ani vtedy, ak by existovali vážne námietky k výkladu toho či onoho ústavného ustanovenia. Pri absencii homogénneho európskeho politického národa, aká európska verejná mienka sa bude môcť vzoprieť ESD? ESD bude oslobodený od ľudovej kritiky, hoci jeho rozhodnutia budú mať podstatný až rozhodujúci význam na projekt európskej stavby a na každodenný život rodiny členských štátov. Máme sa tváriť, že to nevidíme? Sudcovia Európskeho súdneho dvora sa už dávno „*samopoverili*“ úlohou aktívne podporovať stále tesnejšiu Úniu. Jeden príklad za všetky: jeden zo sudcov ESD sa pred časom vyjadril, že kritika európskeho projektu sa blíži „*rúhaniu*“ a preto nie je chránená zvyčajnými právami na slobodu prejavu. ESD má strážiť dodržiavanie európskych zmlúv a viesť k ich dôslednému aplikovaniu. Už dnes je jasné, že má tendenciu tento mandát prekračovať. Ale kto kontroluje ESD? Žiadny ústavný právnik mi neukázal v návrhu euroústavy seriózne záruky, že Európsky súdny dvor si neprivlastní niektoré z výlučných kompetencií suverénnych štátov aj proti ich národným ústavám.

Ďalej si kladím otázku o „*Európe bližšej občanom*“. Rozšírenie právomocí Európskeho parlamentu a ďalších inštitúcií vraj bude znamenať rozvoj a posilnenie demokracie

na európskej úrovni. Ale je to naozaj tak? Na národnej úrovni, v každom členskom štáte môžu občania ovplyvňovať zmenu politiky ich vlády tak, že vo voľbách zveria moc inej strane. Lenže ako to bude na európskej úrovni? Aj keby sa po voľbách zmenila väčšina v Európskom parlamente a zároveň aj politické zloženie Rady ministrov, politické smerovanie Európskej únie bude dané euroústavou. Na jeho prehodnotenie a zmenu bude potrebná dvojitá jednomyselnosť. A ja sa pýtam: bude potom politika Únie schopná vývoja? Navyše, Európska komisia a Európsky súdny dvor ako dve najsilnejšie inštitúcie nie sú volené. Ako bude možné meniť ich politickú orientáciu a zloženie?

A konečne si treba položiť otázku o kultúrnej krátkozrakosti autorov euroústavy a tých, ktorí ju podpísali. Kultúra a pokrok civilizácie našich čias sa rozvinuli na kresťanských koreňoch. Je to historická skutočnosť, ktorá nie je v protirečení s filozofickou ani náboženskou orientáciou žiadneho občana Európskej únie. Ak euroústava a jej autori odmietajú uznať tento dejinný fakt, vnášajú do spoločenského života znepokojujúcu formu negativizmu. Nemôžeme stavať spoločný európsky dom prekrúcaním histórie Starého kontinentu a vnucovaním laicistickej vízie celej Európe. Pravdaže, ani Zmluva z Nice nemá v sebe odkaz na kresťanské korene. Ale nikto ani netvrdí, že táto zmluva chcela byť ústavou.

Je ilúziou dúfať, že by Únia jedného dňa mohla byť prebudovaná odspodu až navrch. Ale znamená to automaticky, že bez tejto euroústavy je myšlienka politického zjednotenia Európy mŕtva? Laekenská deklarácia spomína Ústavu iba na jednom mieste vo forme otázky: „*Napokon vyvstáva otázka, či toto zjednodušenie a reorganizácia nebudú v dlhodobom horizonte viesť k prijatiu ústavného textu Únie.*“ To nie je konštatovanie nevyhnutnosti. Európa bude asi vždy viac alebo menej politicky rozdelená a toto rozdelenie nikdy nebude ideálne – bude len viac alebo menej zlé. Dôležité je, aby umožnila svojim národom užívať výhody európskej integrácie. Treba s ňou však zaobchádzať opatrne, pretože každé umelé zvýšenie rýchlosti európskej integrácie je nebezpečné. Skutočne napredovať často znamená ísť malými krokmi. Ak konečný výsledok prác zostáva rozpačitý, nesmieme to chápať ako výzvu k zhovievavosti voči súčasnému návrhu euroústavy. Ľudia mi dali svoju dôveru a ja chcem a budem v Európe konať tak, aby všetci, vrátane tých najmenších, najslabších a najbiednejších, boli v nej akceptovaní a našli si v nej svoje miesto.

Autorka je poslankyňa Európskeho parlamentu za KDĽ a predsedníčka Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť EP

PREVÁDZKOVÁ DOBA A VLASTNÍCKE PRÁVA Ondrej Dostál

Právo vlastníť majetok je jedným zo základných ľudských práv. Jeho nútené obmedzenie je podľa slovenskej ústavy možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu (článok 20 ods. 4 Ústavy SR). Prirodzenou súčasťou vlastníckeho práva je právo slobodne nakladať s vlastným majetkom. Právomoc miestnych samospráv zasahovať do predajnej a prevádzkovej doby podnikateľských subjektov, vlastnených súkromnými vlastníckmi, je zjavným príkladom núteného obmedzenia vlastníckeho práva. Preto je potrebné, aby sa uskutočňovalo v súlade s podmienkami definovanými ústavou. V mnohých prípadoch tomu tak nie je.

Zákonný podklad pre zasahovanie miestnej samosprávy obsahuje zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý v § 4 ods. 3 písm. i) stanovuje, že obec pri výkone samosprávy "určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská". Takéto široké a vágne vymedzenie možnosti nútene obmedzovať vlastnícke práva ide zjavne nad rámec ústavou definovaných podmienok "nevyhnutnej miery" a "verejného záujmu". Ide o pozostatok komunistickej legislatívy spred roka 1989. V podmienkach totalitného režimu a plánovanej, štátom riadenej ekonomiky zveroval zákon č. 69/1967 Zb. o národných výboroch miestnym národným

výborom úlohu schvaľovať "rozmiestnenie predajní, čas predaja" a robiť "ďalšie opatrenia na zabezpečenie riadneho zásobovania obyvateľstva" (§ 25 ods. 2 písm. c) zákona č. 69/1967). V roku 1988 bola táto formulácia pozmenená na nové znenie, podľa ktorého miestny národný výbor "po prerokovaní s organizáciou určuje čas predaja v predajniach a čas poskytovania služieb v prevádzkarniach a zariadeniach služieb".

Hoci zákonom o obecnom zriadení bol v roku 1990 systém národných výborov zrušený, kompetencia zasahovať do predajného a prevádzkového času prešla na novo vytvorené mestské a obecné samosprávy. V trhovej ekonomike pritom neexistuje žiadny dôvod, aby verejná správa paušálne určovala, či dokonca povoľovala výrobcom a predajcom tovarov a poskytovateľom služieb, kedy môžu a kedy nemôžu vykonávať svoju činnosť. V slobodnej spoločnosti nie je úlohou štátu, ani samosprávy starať sa o zásobovanie obyvateľstva tovarmi a službami, túto úlohu oveľa lepšie zvláda a súkromní podnikatelia.

Rozpor však existuje nielen medzi ústavou definovanými podmienkami obmedzenia vlastníckych práv a ich reálnym obmedzením v zákone o obecnom zriadení, ale aj medzi zákonom o obecnom zriadení a mnohými všeobecne záväznými nariadeniami miestnych samospráv o predajnej

a prevádzkovej dobe. Zákon o obecnom zriadení síce najprv samosprávam priradzoval kompetenciu "povoľovať predajný a prevádzkový čas", od roku 2002 však už podľa zákona môžu samosprávy iba "nariadením určovať pravidlá". Mnohé samosprávy však naďalej nielen určujú pravidlá, ale povoľujú alebo priamo určujú predajný a prevádzkový čas, čím idú nielen nad rámec ústavy, ale aj zákona o obecnom zriadení.

Na obmedzenie vlastníckeho práva musí existovať dostatočný dôvod. V prípade predajnej a prevádzkovej doby môže byť takým dôvodom napríklad ochrana obyvateľstva pred šírením nadmerného hluku a rušením nočného pokoja. Vlastníctvo totiž nemožno zneužívať na narušanie práv iných, napr. práva vlastníkov bytov v blízkosti hlučných prevádzok na súkromie, ktoré je šírením nadmerného hluku v nočných hodinách narušané. Avšak v prípade tých predajní a prevádzok, ktoré nerušia nočný pokoj, nijako nezasahujú do práv iných, ani nenarúšajú verejný poriadok, neexistuje ani najmenší dôvod pre zasahovanie samospráv do práva ich vlastníkov slobodne rozhodovať o ich predajnej a prevádzkovej dobe. Na zmenu v tomto bode sú tak zrelé nielen desiatky, či stovky všeobecne záväzných nariadení slovenských miest a obcí, ale aj samotný zákon o obecnom zriadení.

Autor je riaditeľ KI

PRACOVAŤ ALEBO CHRÁNIŤ? Radovan Kazda

V júli minulého roku schválila vláda materiál s názvom „Analýza vplyvov legislatívy z oblasti ochrany životného prostredia na rozvoj cestovného ruchu“. Štúdiu, ktorej autorom bolo ministerstva hospodárstva (MH SR), sa následne dostala pod paľbu kritiky najmä environmentálnych mimovládnych združení. Tie, okrem množstva ľavicových ideologických výhrad, kritizovali oprávnené faktografickú nepresnosť a odbornú „nedotiahnutosť“ materiálu. Napriek tomu bola analýza cenná najmä z dôvodu otvorenia dlhodobého problému sporu ochrany prírody s podnikaním v chránených územiach práve z pozície ekonomiky a rozvoja podnikania.

V nadväznosti na dokument vypracovalo MH SR z poverenia vlády materiál s názvom „Návrh systémových opatrení na riešenie obmedzení rozvoja podnikateľského prostredia a cestovného ruchu z pohľadu ochrany životného prostredia“, ktorý vláda schválila vo februári tohto roku. Materiál navrhuje sedem opatrení, z ktorých štyri najvýznamnejšie sa týkajú spoločného problému: požadujú zásadné „prehodnotiť počet a súčasné hranice všetkých národných parkov a chránených krajinných území na Slovensku so zámerom upraviť stupne ochrany prírody s cieľom prísne chrániť iba skutočne významné územia a znížiť stupeň ochrany v urbanizovaných územiach“.

Ochrana prírody na Slovensku po roku 1989 pokračovala v koncepcii vedúcej

k systematickému rozširovaniu počtu chránených území a intenzity ich ochrany, naviazanej na široký vykonávací aparát s kompetenciami udeľovať výnimky. Týmto spôsobom sa rozvinul neefektívny a korumpovateľný systém, v ktorom podnikatelia a vlastníci území boli obmedzovaní rozhodovaním úradov životného prostredia, zároveň však boli vystavení i pokušeniu korupcie, ktorá im mohla „prinavrátiť“ ich prirodzené právo nakladať s vlastným majetkom bez zbytočných regulácií. Tento trend environmentálnej politiky išiel v priamom protismere s novou situáciou po roku 1989, v ktorej bolo prinavrátené vlastníctvo veľkej časti území pôvodným (a predané novým) vlastníkom. Ich vlastníctvo je podľa ústavy totiž možné obmedziť „iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu“. Štát si však povinnosť náhrad za obmedzenia v bežnom hospodárení voči vlastníkom podnes neplní, nehovoriac o tom, že ministerstvo životného prostredia predkladalo a predkladá nové ochranné opatrenia na základe nesprávnych kritérií potreby ochrany a predovšetkým bez dôkladnej ekonomickej analýzy nákladov takýchto opatrení. Prehodnotenie systému ochrany životného prostredia s ohľadom na nové vlastnícke nároky tak na Slovensku ešte len čaká.

Systémové opatrenia ministerstva hospodárstva sa opierajú o návrh zonácie chránených území, ktorý pripravuje na schválenie environmentálny rezort ako dôsledok jeho vlastného zváženia neúnosného stavu regulácií v ochrane životného prostredia. Systém spočíva v tom, že v chránených územiach má vzniknúť niekoľko zón s rôznymi stupňami regulácií, čo by malo riešiť niektoré dlhoročné konflikty obcí, vlastníkov a podnikateľov so súčasným systémom. Problém je, že nový systém v reflektovaní reálnych potrieb a možností ochrany prírody neprináša výrazné zlepšenie. Tieto skutočnosti si malo MH SR uvedomiť a navrhnúť riešenie, ktoré by požadovalo prehodnotiť súčasný i navrhovaný nový systém ochrany.

Návrh MH SR otvoril a pokúša sa riešiť problém, ktorému sa Slovensko doposiaľ „úspešne“ vyhýbalo: ten spočíva v zistení, že každý verejný záujem, i ten environmentálny, je rozsiahlym výdavkom štátu, ale najmä nákladom a ušlým príjmom pre tých, ktorí v dôsledku politiky „chorej“ v základoch trpia ujmu. Nastolenie problému zo strany ministerstva hospodárstva preto nemožno hodnotiť inak ako pozitívne. Veľkou škodou však je, že navrhnuté riešenie zastalo na ceste k racionálnej ochrane prírody len v polovici.

Autor je analytik KI

PRASKLO, ALE TICHÚČKO František Šebej

„Paul Volcker, bývalý šéf amerických federálnych rezerv, poverený Kofi Annanom vyšetriť obvinenia z korupcie okolo programu OSN „Ropa za potraviny“ predstúpil pred verejnosť a povedal iba to, čo všetci dávno vedeli a mnohí o tom aj rozsiahlo písali: „Ropa za potraviny“ je naozaj korupčným škandálom. A ukázal aj prstom – na Benona Sevana, Cyperčana arménskeho pôvodu a dlhoročného vysokého úradníka OSN, ktorého v roku 1997 Kofi Annan poveril konsolidovať a riadiť tento program. Kofi sa cíti zhrzený.

Program „Ropa za potraviny“ vznikol, keď začali prenikať správy, že sankcie uvalené na Saddámov režim v Iraku spôsobujú veľké utrpenie obyčajných ľudí. To utrpenie Saddám úmyselne stupňoval a aj patrične propagandisticky predával. Bezpečnostná rada OSN prijala v apríli 1995 rezolúciu, ktorá autorizovala program a umožnila Iraku predávať istý objem ropy na získanie prostriedkov na nákup potravín pre obyvateľstvo. Odhaduje sa, že sa počas trvania programu vyviezla ropa za takmer 70 miliárd dolárov. Už dávno je známe, a dokladajú to aj údaje, ktoré zverejnil iracký denník Al-Mada, že Saddám rozdával poukazy na výhodný nákup ropy politikom a úradníkmi po celom svete. Tí potom na jej predaji dobre zarobili a čiastočne sa vraj delili aj so Saddámom. Sú medzi nimi ľudia ako bývalý

francúzsky veľvyslanec pri OSN, bývalý francúzsky minister, britský poslanec, prezidentka Indonézie, politické strany (najmä komunistické, ale aj strana Vladimíra Žirinovského), ruská ortodoxná cirkev, bývalý predseda ruskej vlády, atď. Zoznam je veľmi dlhý. A je na ňom, prirodzene, aj Benon Sevan, muž, ktorý celý ten program nezištne až do jeho trpkého konca riadil. Ale nie je v tom sám, to naozaj nie. Je tam napríklad namočený aj Kofiho syn Kodžo, a človek by musel byť naozaj ukrutne naivný, aby uveril, že samotný Kofi Annan o tom nič netušil. Celé roky na korupciu upozorňovali rôzne firmy a inštitúcie, obsiahlo o tom písali popredné noviny, ako napríklad The Wall Street Journal či New York Times, a predovšetkým bol Benon Sevan dlhoročným a veľmi blízkym Annanovým spolupracovníkom.

Z programu „Ropa za potraviny“ sa vyvinul naozaj nie len najväčší, ale aj najextravagantnejší, najpokrytejší a najotvorenejšie zvrhlý program pomoci, aký bol kedy poskytovaný cez OSN. Neexistuje v známej histórii žiadny korupčný škandál, ktorý by bol zároveň taký obrovský a tak dokonale „globálny“. OSN ako inštitúcia je dokonale zdiskreditovaná aj inými svojimi činmi (je nakoniec iba taká dobrá ako suma členských krajín, ktoré ju tvoria), ale „Ropa za potraviny“ z nej urobila hospodársky i politicky nelegitímnu inštitúciu. Nech si o tom myslia tí, ktorí považujú OSN za jediný a nedotknuteľný zdroj legitimacy v medzinárodnej politike, čokoľvek, celá vec sa jednoducho nemôže prepíeť obetovaním akéhosi hrabivého nímada menom Benon Sevan. To by bolo nie len príliš lacné, to by bolo priamo hlúpe.

Autor je redaktor týždenníka Týždeň, spolupracovník KI

UDIALO SA:

1) V januári 2005 bola vydaná publikácia Inštitútu pre verejné otázky s názvom Slovensko 2004 - Súhrnná správa o stave spoločnosti. Spoluautormi publikácie sú i analytici KI. Autorom kapitoly „Národnostné menšiny“ je Ondrej Dostál, kapitolu „Verejné financie“ spracoval Peter Gonda a kapitolu „Sociálna politika“ obaja autori spoločne. Autorom kapitoly „Pôdohospodárstvo“ je Radovan Kazda.

2) V januári 2005 publikovali v mienkotvorných médiách svoje texty analytici KI Peter Gonda, Ondrej Dostál, Dušan Sloboda, Radovan Kazda a spolupracovník KI Jaroslav Daniška.

Ondrej Dostál sa v Hospodárskych novinách a v týždenníku Týždeň venoval materiálu ministerstva hospodárstva o administratívnych štruktúrach ovplyvňujúcich podnikateľské prostredie, v týždenníku

Týždeň analyzoval problematiku trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev v novele Trestného zákona. Peter Gonda s Ondrejom Dostálom sa v týždenníku Týždeň zaoberali problematikou nástrojov sociálnej politiky vo vzťahu k podpore rodín s deťmi.

Jaroslav Daniška v denníku Sme polemizoval s Eduardom Chmelárom na tému etickej cenzúry v Slovenskej televízii.

Dušan Sloboda sa v týždenníku Týždeň venoval fiškálnej decentralizácii. Radovan Kazda publikoval v týždenníku Týždeň rozsiahly text venujúci sa problematike Kjótskeho protokolu.

3) Dňa 15. januára 2005 sa k téme regionálnej politiky EÚ v hlavnom spravodajstve televízie TA3 vyjadroval analytik KI Dušan Sloboda.

PRIPRAVUJEME

Dňa 9. marca 2005 o 18:00 sa v Bratislave uskutoční konzervatívny klub na tému Zmena územného členenia SR. Dňa 15.

marca o 9:00 sa v Bratislave uskutoční konferencia na tému Európska ústava: Za a Proti. Dňa 16. marca 2005 o 16:00 udeľujeme Cenu Dominika Tatarku za rok 2004. Všetky tri akcie sa konajú v Pálffyho paláci na Zámockej ulici.

V dňoch 19.-20. apríla 2005 sa v Ružomberku uskutoční dvojdňová konferencia s názvom „Environmentálna politika v SR: Možnosti zvyšovania transparentnosti a efektivity manažmentu ochrany životného prostredia“, zameraná na problematiku transparentnosti, efektivity a rizík korupcie vo výkone environmentálnej politiky v SR. Bližšie informácie o možnosti účasti i zasielania príspevkov na konferenciu sa dozviete už čoskoro na internetovej stránke KI.

PODPORTE NÁS

Vážená priateľka, vážený priateľ, v týchto dňoch sa Vám opäť naskytuje možnosť venovať 2 % z Vašej dane z príjmu Konzervatívne inštitútu Milana Rastislava Štefánika. V predchádzajúcich rokoch sme aj vďaka podpore mnohých z Vás, ktorí ste nám venovali časť zo svojej dane, mohli realizovať viaceré projekty a akcie.

V roku 2005 pokračujeme v množstve tradičných a overených aktivít, ktoré už poznáte: organizovanie konzervatívnych klubov, seminárov a konferencií, udeľovanie Ceny Dominika Tatarku, publikovanie

analýz, vydávanie Konzervatívnych listov a ďalších publikácií. Tieto aktivity chceme tohto roku rozšíriť a posilniť o účinnú propagáciu, ktorá nám pomôže presadiť dobré názory a riešenia v spoločnosti.

STAŇTE SA PODPOROVATEĽOM KONZERVATÍVNEHO INŠTITÚTU M. R. ŠTEFÁNIKA!

Budeme radi, ak využijete túto možnosť a podporíte nás tento rok dvomi percentami zo svojej dane.

Vopred Vám ďakujeme za Vašu podporu. V prípade, že máte nedostatok informácií o postupe darovania 2 % z dane, využite

možnosti našej internetovej stránky www.konzervativizmus.sk, kde si môžete stiahnuť podrobný postup darovania i všetky dôležité tlačivá. V prípade záujmu Vám bližšie informácie môžeme zaslať aj poštou.

Váš Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNIKA
M. R. ŠTEFÁNIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE